
DIGTE OG

NOVELLER

Noveller og digte kan noget særligt. Noveller kan i kort form fortælle en historie, skitsere en situation og skabe en stemning. Digte arbejder intenst med sproget, maler med det, eksperimenterer med det og skaber ordbil- leder, der aldrig før er set og læst. Her er anbefalinger af novelle- og digtsamlinger fra det seneste par års danske boghøst.

*Af litteraturredaktør Søren Kassebeer,
Berlingske 2015*

NOVELLER

BANEDANMARK

af Peder Frederik Jensen

Hvordan ser der ud i helt almindelige danskeres hoveder? Hvordan er deres liv? Hvad gør de? Hvad tænker de? Peder Frederiks Jensens novellesamling er en slags skønlitterær guide til udkanterne. I enhver forstand. Også til dem, der ligger i storbyen.

PULS

af Julian Barnes

Der er både fortid og nutid i denne, hvor sorgen er i fokus. Den britiske forfatter, der for alvor slog igennem med romanen Flauberts papegøje, viser her, at han også behersker novelleformen suverænt.

MERE VED JEG IKKE

af Camilla Christensen

En selvbiografisk novellesamling i form af en række historier, der har erindringen som omdrejningspunkt og gentagelserne i livet som tema. Et eksempel på at litteratur ikke behøver bruge store armbevægelser for at være værdifuld. Nogle gange tværtimod.

PARKERNES KONTINUITET

af Julio Cortázar

En af nyere latinamerikansk litteraturs største navne var argentinske Julio Cortázar, der døde i 1984. Parkernes kontinuitet er en samling af hans fortællinger på dansk. Det er også litteratur, der rykker ved grænserne for, hvad godt sprog kan, og hvad stor fortællekunst er. Ikke til at komme udenom.

DEN TRETTENDE KVINDE

af Lydia Davis

Dagligdagen er altid godt stof for den forfatter, der mestrer at se det særlige i det almindelige. Amerikanske Lydia Davis gør det bedre end de fleste. Eller som en anmelder skrev: 'At læse denne fine samling tekster er som at spise østers: Man slubrer dem vellystigt i sig og nyder de fine smagsnuancer.'

POESI OG ANDRE FORMER FOR TRODS

af Adda Djørup

Adda Djørup er en af dansk nutidslitteraturs virkelig velskrivende og originale bekendtskaber. Det er hun også i sin novellesamling Poesi og andre former for trods, der handler om netop dét.

SOLSTIK

af Knud Holst

Hanne-Vibeke Holst skrev for nogle år siden en stærk roman, Knud, den store, om sin far, forfatteren Knud Holst, og hans vanskelige liv og tragiske død. I kølvandet på den blev der udgivet en fin samling af hans noveller, udvalgt af professor Hans Hertel. En god mulighed for at læse eller genlæse en af Danmarks store novelleforfattere.

HIDS JER-LIDT NED DERHENNE OG LAD DVÆRGEN KOMME FORBI

af Hans Otto Jørgensen

Skæbner i udkanten er et af Hans Otto Jørgensens specialer. Få har så skarpt som ham skildret livet i Danmark, som det udfolder sig andre steder end i de store byer. Denne er ingen undtagelse.

K – EROTISKE NOVELLER AF KVINDER

M – EROTISKE NOVELLER AF MÆND

Erotisk litteratur er kommet for at blive - og er vel i disse år mere i vælten end nogensinde. I disse antologier skrives det erotiske frem af henholdsvis ni kvinder og ni mænd. Med bidrag af blandt andre Ane Schmidt, Merete Pryds Helle, Åke Edwardson og Asger Schnack. En broget oplevelse med fokus på det allermost saftigt intime.

POSTKORT TIL ANNIE

af Ida Jessen

Ida Jessens sproglige styrke og psykologiske indsigt kommer her smukt til udtryk, hvor det er den kærlighed, der ikke rigtig lykkes, der kredses om - alt sammen med dét kvindelige perspektiv, som Ida Jessen om nogen formår at se tingene ud fra.

MALERENS MODELLER

af Ole Henrik Laub

Der er både humor og realisme i Ole Henrik Laub. Titelnovellen handler om ældre mand, der begynder at male – igen – og hvad deraf følger. På klassisk novellevis er der tale om begivenheder, der omvælter menneskers liv.

MÆND I STYKKER

af Søren Lind

Søren Lind skriver om et klassisk tema - mænd i krise - i novelle-samlingen med den smukt tvetydige titel. Ofte mørkt, med masser af effekter og sans for kontraster. Eksistensen sat på spidsen.

NÅR HØNS TÆNKER – FOR MEGET

af Luigi Malerba

Italienske Luigi Malerba, der døde i 2008, skrev blandt meget andet små fabler til dagbladet La Repubblica. Disse er hans sidste, og de viser forfatteren fra hans uforudsigelige, ironiske og ofte meget morsomme side.

LIVET

af Alice Munro

Det var mere end i orden, at canadiske Alice Munro i 2013 modtog Nobelprisen i litteratur, for hun er en af alle tiders helt store novelleskribenter. Hendes fokus på det almenmenneskelige er stærkt.

BESAT

af Klaus Rifbjerg

Få dage efter forfatterens død, på 75-årsdagen for den tyske besættelse, udkom denne novellesamling, der både handler om besættelsen som historisk begivenhed og om de mørke sider af menneskesindet. En smuk afslutning der viste, at den store forfatter var i fuldt vigør til det sidste.

RIGTIGE GUDER GIDER IKKE PSYKOLOGI

Red. af Ingrid Ank

Manden der drømte sære ting fra Bibelen hedder en novelle af Jens Blendstrup. Den står i denne antologi, hvor fem danske forfattere har skrevet hver deres fortælling med udgangspunkt i det Gamle eller Nye Testamente. En spændende idé med ét vellykket resultat.

VINTERNOVELLER

af Ingvild H. Rishøj

Vinternoveller udløste Norges fineste litteraturpris, Brageprisen til den norske forfatter Ingvild H. Rishøj. Det er ikke svært at forstå, når man læser bogens tre historier om magtforhold og om, hvad forskelle gør på mennesker.

TIENDE DECEMBER

af George Saunders

'De her historier er så gode, at de gør ondt', mente en tysk kritiker om novellerne af amerikanske George Saunders. George Saunders er helt sin egen og en af USAs mest roste og læste novelleforfattere, dertil flittig bidragyder til magasiner som The New Yorker og Harper's . .

KÆRLIGHEDEN PÅ MAHLSTÄDTERBARNETS TID

af Clemens J. Setz

'Disse fortællinger lokker læseren ind i en labyrint af ømhed, vold, kærlighed og gemenhed,' lød begrundelsen, da Clemens J. Setz i 2011 modtog Leipziger Buchmesses skønlitterære pris. En foruroligende god novellesamling fra en af Østrigs bedste yngre forfattere.

ORIENTALSKE NOVELLER

af Marguerite Yourcenar

Opriidelig fra 1938 og nu oversat til dansk og udgivet på det nystartede Den Franske Bogcafés Forlag. Forfatteren var adelig og biseksuel. Hendes fortællinger, der trækker på forskelligt myte- og sagnstof, er verdenslitteratur.

FOR EN NATS KÆRLIGHED

af Émile Zola

Den store franske forfatter Émile Zola, der døde i 1902, var ikke mindst kendt for monumentalt store romaner, men han kan også nydes i mindre bidder. Denne samling indeholder fem eksempler på hans fortællekunst i det kortere format. Et godt sted at begynde sin Zola-læsning.

DIGTE

UDGÅENDE FARTØJ

af Ursula Andkjær Olsen

Hun er en af vores dygtigste og mest ambitiøse digtere, hvis dybt originale poesi også har vundet mange læsere. I Udgående fartøj konfronteres man blødt og hårdt med noget, som en anmelder kaldte 'imponerende konsekvens'.

FANTOMBILLEDE

af Thomas Boberg

Fordi det handler om det mørke, behøver det ikke være nedslående læsning. Energien, det opløftende, kan ligge i selve sproget, sådan som det gør det hos Thomas Boberg. Også i denne digtsamling kommer den berejste digter på enhver måde vidt omkring.

HJERTET DER FALDT I SØVN

af Claus Ejner

'Et søm i panden/ gør ingen til en/ knage/ et hul i panden/ gør ingen til et/ fuglehus' skriver Claus Ejner, og det er jo ikke til at stå for. Claus Ejner, der digtdebuterede med denne bog, er også billedkunstner, og billeder i sproget er der nok af. Det har digtene godt af.

7/1

af Caspar Eric

Om at være ung i en verden, hvor man er digitalt indfødt, om at være ung i det hele taget, om en ung mands søgen efter sex og selvet. Som en anmelder skrev, er bogen 'noget af det mest tidstypiske, der længe har ramt dansk litteratur.'

BLAFRENDE RUM NÆNNENDE ALT

af Signe Gjessing

Det kryptiske og det lysende står side om side i Signe Gjessings anden digtsamling, hvor der ikke er langt fra det intime til universet og tilbage igen. Sætningen 'kærligheden mættet med øjensyrer og affolkede verdensbunde' siger det meste.

GOGOILDEN

af Simon Grotrian

Det er blevet sagt om Simon Grotrian, at han er en af de få nyere danske lyrikere, der med indlysende selvfølgelighed omgås det religiøse og slipper Gud løs i sin digtning. Denne er ingen undtagelse. Det enorme sproglige overskud er også til stede i denne digtsamling fra den meget produktive digter.

ROSEBUD

af Josefine Graakjær Nielsen

'Et foruroligende miks af smerte, melankoli og labyrintisk mystifikation,' er den blevet kaldt. Det her er under alle omstændigheder en overbevisende debut. Titlen refererer - selvfølgelig - til nøgleordet i Orson Welles legendariske film Citizen Kane.

YAHYA HASSAN

af Yahya Hassan

En oversigt over de seneste års markante digtsamlinger kan ikke komme uden om Yahya Hassan. Midt i mediehurlumhej kan man næsten glemme det, men han er faktisk en god digter. Endda en rigtig god digter. Og en digter, som med sit emnevalg og sin hudløshed skabte en af de bedste sælgende danske digtsamlinger nogensinde.

X

af Henrik Kabell

Det er ikke de ædle, positive følelser og tilgange til verden, der huserer i Henrik Kabells univers. Det er derimod et dystopisk billede af det hele. Eller som der står et sted: 'Nej, vi er ikke døde, overhovedet ikke, nærmere kvast mellem død og vækkelse.' Stærke sager.

ENDNU IKKE ALLEREDE

af Janina Katz

Janina Katz blev født i Polen, men emigrerede til Danmark, hvor hun døde i 2013. Hendes baggrund som polak og jøde skinner igennem hendes værk, og hendes helt særlige forhold til det danske sprog gjorde hende til noget helt særligt. Dødens nærhed gør Endnu ikke allerede særligt rørende.

PERFEKT UORDEN

af Birgitte Krogsbøll

Den dejligt selvmodsigende titel dækker over en herlig poetisk tilgang til det umiddelbart sansede. Som i disse ord: 'lugten af fiskefoder, duften af skosvætte/ smagen af kridt, lyden af hinkesten på fliser ...' Digte kan også være lyse. Uden at være dumme.

HÆNDELSER I STRESSET MELANKOLI

af Marianne Larsen

Det er blevet til mange digtsamlinger fra Marianne Larsens pen, siden hun tilbage i 1971 debuterede med Koncentrationer. De sproglige nyskabelser, alvoren og de overlegne poetiske greb er intakte i denne bog med den både sigende og kryptiske titel.

HYBRID

af Ninette Larsen

Måske kan man kalde bogen en hybrid mellem digt og prosa. Den er i hvert fald svær at genrebestemme. Indholdsmæssigt er det især noget med kroppen, med død, seksualitet, forfald og destruktion. En kongelig er der også blevet plads til: 'Jeg er Christian VII, når han drikker sig død og beruset i bordeauxvin og horer i himmelsenge med Caroline Mathildes jomfruer,' står der. En ganske særlig debut.

DER ER INGEN TIL STEDE KUN ORDENE I FLOK SOM DYR PÅ VEJ

af Peter Laugesen

Titlen er nærmest et digt i sig selv. I al sin korthed. Peter Laugesen, én af 'de store gamle' i dansk digtning, er stadig i storform. Også nu, hvor forfaldet og aldringen er blevet temaer.

GUD

af Victor Boy Lindholm

'Jeg er sorgens skamfuldhed/ jeg er britney spears remix/ der på en strand på rhodos/ spiser kødfyldte grilspyd/ mens jeg tænker kødfrimandag/ kære velmenende eksalkoholiker/ jeg er brøndens sorte hul.' Victor Boy Lindholm giver den gas i sit digteriske opgør med overfladiskheden.

NERVERNES ADRESSE

af Lea Marie Løppenthin

En af de senere års mere iøjnefaldende lyrikdebuter er Lea Marie Løppenthins. Karakteristisk for digtsamlingen er dens interesse for kroppen, kombineret med den sproglige iscenesættelse af samme. Måden er typisk for meget ny dansk litteratur. Det gøres sjældent bedre end her.

MALEBOG FOR VOKSNE

af Viggo Madsen

Han har været i gang med at udgive digtsamlinger siden 1966, Viggo Madsen, og måske er han ikke den mest kendte danske poet overhovedet, men et originalt og godt bekendtskab er han ikke desto mindre. Denne er sjov og suveræn. Helt i digterens ånd.

JETLAG

af **Henrik Nordbrandt**

Henrik Nordbrandt hader at flyve. Eller som han skriver: 'En flyrejse er et væk, der ikke vil gå væk.' Her som altid udfolder Henrik Nordbrandt den både skeptiske og selvironiske ordkunst, der har gjort ham til en af vores mest læste og mest respekterede digtere.

DET NEMME OG DET ENSOMME

af **Asta Olivia Nordenhof**

'Det er i det løsrevne at nærværet bliver størst,' skriver Asta Olivia Nordenhof i sin anden bog. Det en forvitret og hudløs stemme, der taler her, det er en stemme, der er overvældende i sin splittethed. En af mange års mest kraftfulde danske digtsamlinger.

MÅNENS BAGSIDE

af **Peter Poulsen**

Peter Poulsen hedder en af vores virkelig gode digtere af den lidt ældre generation. Titlen på hans digtsamling antyder den melankoli, der er en del af bogens univers, men humor er der også masser af. Poesi, der rimer på Poulsen. Godt.

FUT FUT FUT

af **Klaus Rifbjerg**

Der skal vist et vis mod til for at kalde en digtsamling 'Fut fut fut'. Nu afdøde Klaus Rifbjerg havde modet, og den måske fineste digter i nyere dansk litteratur var sjældent bedre end her, i sin sidste digtsamling, hvor togrejser, som titlen antyder, er det, der binder det hele sammen.

SØVN

af **Rolf Sparre Johansson**

Gode digte kan godt handle om det allermest nære, det almindelige. I 'Søvn' digter Rolf Sparre Johansson godt om, ja, søvn. Eller om manglen på samme. Som her: 'vera er vågen/for anden gang efter vi gik i seng for en time siden/hun sidder og klynker'. Poesi i hverdagen. Hverdagspoesi.

ATLANTERHAVET VOKSER

af **Julie Sten-Knudsen**

Det handler om søskendehed, adskilthed, et hav, der forbinder og skiller og en del mere. Julie Sten-Knudsen skriver original poesi med blik for både det nære og det store. Fragmenteret og fascinerende.

DEPRESSIONSDIGTE

af **Sternberg**

Titlen holder, hvad den lover. Der er dybe blikke ned i det dybeste mørke, og giver det overhovedet mening at skrive digte, når der ikke er nogen mening med noget? Det gør det, når det gøres som her.

SMAGEN AF STÅL

af **Pia Tafdrup**

Pia Tafdrup har aldrig veget tilbage for patos, store ord og stærke følelser. Her handler det meget om tab, og der er blik til både det kosmiske og det helt nære. 'Der i det fjerne bor jeg, der har min kat i dag/ for første gang set et rådyr ...' Klassisk Pia Tafdrup.

SOMMERLYS

af **Christel Wiinblad**

Før denne digtsamling udgav Christel Wiinblad Min lillebror og Det ligner en sorg. Det var før og efter hendes psykisk syge lillebrors selvmord. I Sommerlys er hun et andet sted. Ude af mørket, inde i lyset. Bevægende.

DIGTE 2014

af **Theis Ørntoft**

En enkelt digtsamling var sidste år nomineret til Danmarks Biblioteksforenings og Berlingskes litteraturpris, Læsernes bogpris. Det var Theis Ørntofts Digte 2014. Det var der en god grund til. Her er der lige dele sortsyn og sproglig energi. Opmuntrende i al sin mørkhed.

Udarbejder: Søren Kassebeer

Omslag: Thomasstoltze.dk, Peter Stoltze

Udgiver: © Biblioteksmedier as, Ballerup 2015

Tryk: Nofoprint, Helsingør · Varenr.: 47111510

